

УДК 338.439.5(477)

С. В. Васильєв,

к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки,

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4388-4091>**В. П. Муляр,**

аспірант кафедри економіки,

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-5614-794X>

DOI: 10.32702/2306-6792.2026.7.208

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РИНКУ АГРАРНОЇ ПРОДУКЦІЇ

S. Vasil'ev,

PhD in Economics, Associate Professor,

Associate Professor, Dnipro State Agrarian University of Economics

V. Muliar,

Postgraduate student of the Department of Economics,

Dnipro State University of Agrarian and Economics

CURRENT TRENDS IN THE AGRICULTURAL PRODUCTS MARKET

У статті досліджено сучасні тенденції розвитку аграрного ринку України в умовах глобальних трансформацій та геополітичних викликів 2020—2024 рр. Проаналізовано динаміку виробництва основних сільськогосподарських культур, зміни у структурі експорту та логістичних потоків, а також вплив технологічних інновацій і цифровізації на ефективність аграрного виробництва. Особливу увагу приділено трансформації логістичних маршрутів після блокування морських портів та зростанню ролі Дунайського коридору. Розглянуто зміни у споживчому попиті, глобальні ринкові тренди та їхній вплив на конкурентоспроможність української аграрної продукції. На основі аналізу статистичних даних Держстату, Мінагрополітики та НІСД визначено ключові структурні зрушення, ризики та перспективи розвитку аграрного сектору України. Сформульовано висновки щодо необхідності модернізації логістичної інфраструктури, впровадження інноваційних технологій та посилення інтеграції у європейські та світові ринки.

The article examines current trends in the development of the Ukrainian agricultural market in the context of large-scale global transformations, increased geopolitical instability and structural challenges in 2020-2024. The dynamics of production of major agricultural crops, changes in the structure of exports, logistics flows and foreign trade benchmarks, as well as the impact of technological innovations, digitalization and institutional reforms on increasing the efficiency of agricultural production are analyzed. Particular attention is paid to the transformation of logistics routes after the blockade of seaports, the growth of the role of the Danube Corridor, the expansion of alternative land routes and the adaptation of agricultural business to new operating conditions. Changes in consumer demand on world markets, key global trends in food security, price fluctuations and their impact on the competitiveness of Ukrainian agricultural products in the context of increased competition, instability of logistics costs and increasing quality requirements are considered.

Based on the analysis of statistical data from the State Statistics Service, the Ministry of Agrarian Policy, and the National Institute of Agricultural Research, key structural shifts in the production and export models of the agricultural market were identified, and the main risks associated with military operations, changes in trade rules, climate factors, and infrastructure restrictions were outlined. Promising directions for the development of the industry were substantiated, including the modernization of logistics infrastructure, the active introduction of innovative technologies, digital solutions, and precision agriculture systems, as well as strengthening Ukraine's integration into European and global markets. Additionally, the importance of forming sustainable supply chains, increasing energy efficiency in production,

and developing institutional support capable of ensuring the adaptation of the agricultural sector to long-term challenges was emphasized. Conclusions were formulated regarding the need to increase the sustainability of the industry, optimize state support, diversify export channels, and form a new model of competitiveness focused on innovation, flexibility, and strategic sustainability.

Ключові слова: ринок аграрної продукції, споживчий попит, пропозиція, аграрний сектор, виробництво сільськогосподарських культур, експорт, логістика, цифровізація.

Key words: agricultural products market, consumer demand, supply, agricultural sector, crop production, export, logistics, digitalization.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Ринок аграрної продукції в Україні перебуває у стані глибокої трансформації, зумовленої поєднанням глобальних економічних змін, геополітичних ризиків та внутрішніх структурних зрушень. Після 2022 року аграрний сектор зіткнувся з безпрецедентними викликами: порушенням логістичних ланцюгів, зміною напрямів експорту, зростанням виробничих витрат, нестабільністю цінової кон'юнктури та посиленням кліматичних ризиків. Ці фактори суттєво вплинули на структуру виробництва, конкурентоспроможність продукції та позиції України на світових аграрних ринках. Водночас зберігається висока залежність економіки від аграрного експорту, що підсилює значущість дослідження сучасних тенденцій розвитку ринку.

Попри наявність значної кількості аналітичних матеріалів, у науковій літературі недостатньо систематизовано нові тенденції, що сформувалися у 2020—2025 рр., зокрема трансформацію логістичних маршрутів, зміни у структурі попиту та пропозиції, зростання ролі інноваційних технологій, а також адаптацію виробників до умов воєнного часу. Відсутність комплексного наукового узагальнення цих процесів ускладнює формування ефективної державної політики та стратегій розвитку аграрних підприємств. Це зумовлює необхідність поглибленого дослідження сучасних тенденцій ринку аграрної продукції, їх причинно-наслідкових зв'язків та потенційних наслідків для подальшого розвитку аграрного сектору.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

В дослідженнях і публікаціях у сфері функціонування ринку аграрної продукції демонструється значна увага науковців до проблем його розвитку, структурних трансформацій та

впливу зовнішніх факторів. Українські дослідники, серед яких О. М. Бородіна, І. І. Вініченко, П. Т. Саблук, М. Й. Малік, В. Я. Месель-Веселяк акцентують на особливостях формування аграрного ринку, його інституційній структурі, ролі державного регулювання та інтеграції України у світовий продовольчий простір. У працях цих учених розкрито питання ефективності аграрного виробництва, конкурентоспроможності продукції, розвитку аграрної політики та адаптації ринку до умов глобалізації.

Разом із тим, сучасні виклики, пов'язані з воєнними діями, порушенням логістичних ланцюгів, зміною структури експорту та зростанням кліматичних ризиків, зумовили появу нових напрямів досліджень, які активно розвивають Г. В. Дугінець, Ю. В. Негода, О. В. Нів'євський, С. В. Кваша, О. В. Ходаківська та інші. У їхніх роботах висвітлено питання адаптації аграрного ринку до кризових умов, трансформації логістичних маршрутів, зміни попиту на світових ринках та перспектив розвитку аграрного експорту України. Попри значну кількість наукових праць, у літературі все ще недостатньо систематизовано тенденції, що сформувалися у 2020—2025 рр., зокрема структурні зрушення у виробництві, переробці та торгівлі аграрною продукцією, що й обумовлює необхідність подальших досліджень у цьому напрямі.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою статті є комплексний аналіз сучасних тенденцій розвитку ринку аграрної продукції України та визначення ключових факторів, що впливають на його трансформацію в умовах глобальних економічних змін, воєнних викликів та структурних зрушень у виробництві й логістиці. Досягнення цієї мети передбачає систематизацію теоретичних підходів, оцінку

Таблиця 1. Виробництво основних сільськогосподарських культур України (2020—2024 рр.), млн тонн

Рік	Пшениця	Кукурудза	Ячмінь	Соняшник	Ріпак	Соя	Експорт зернових (усього)	Частка аграрного експорту у ВВП, %
2020	25,3	30,3	7,6	13,1	3,1	2,8	44,9	9,3
2021	32,2	41,9	10,1	16,5	3,0	3,5	53,3	10,2
2022	20,5	25,6	5,8	11,1	3,2	3,7	38,4	11,8
2023	22,2	30,5	5,9	12,5	4,0	4,7	42,0	12,4
2024	23,0	29,0	6,0	13,0	4,2	4,9	44,5	13,1

Джерело: сформовано на основі [5; 9].

поточного стану ринку, виявлення нових трендів та формування аналітичних висновків щодо перспектив його подальшого розвитку.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Упродовж останніх років аграрний сектор України демонструє глибокі структурні трансформації, зумовлені поєднанням внутрішніх економічних змін, глобальних ринкових тенденцій та безпрецедентних зовнішніх викликів. Військові дії, порушення логістичних ланцюгів, зміна структури земельного фонду та адаптація виробників до нових умов господарювання спричинили переформатування виробничих пріоритетів. У 2024 році аграрний сектор забезпечив 59,3% валютних надходжень від експорту товарів України, що становило 24,7 млрд дол. США, тоді як у 2021 році цей показник становив 40,7% (27,7 млрд дол. США) [9]. Це свідчить про зростання ролі аграрного сектору в економіці країни та його здатність залишатися ключовим джерелом валютних надходжень навіть за умов високої турбулентності.

Однією з найпомітніших тенденцій є переорієнтація виробництва на високорентабельні культури, передусім зернові та олійні. Як зазначає О. Бородіна, домінування цих культур є закономірним наслідком інтеграції України у глобальні аграрні ланцюги, де попит на зернові та олійні залишається стабільно високим, а ціни — відносно прогнозованими [2]. У структурі посівних площ 2023—2024 рр. зберігається висока частка кукурудзи, пшениці, соняшнику та сої, що формують основу експортного потенціалу країни. Водночас спостерігається поступове зростання частки нішевих культур — ріпаку, гороху, проса, органічної продукції. Так наприклад, площі під ріпаком у 2024 році збільшилися більш ніж на 12%, що пов'язано з високим попитом на європейському ринку біопалива [10].

У контексті аналізу структурних змін розглянемо динаміку виробництва основних сільськогосподарських культур України за останні п'ять років.

Дані таблиці 1 демонструють суттєві коливання у виробництві основних культур, що зумовлено як природно-кліматичними умовами, так і впливом воєнних дій. Пік виробництва зернових припав на 2021 рік, коли валовий збір кукурудзи досяг 41,9 млн тонн, а пшениці — 32,2 млн тонн. У 2022 році спостерігається різке падіння виробництва всіх культур, що пов'язано з окупацією частини територій, мінунням земель та руйнуванням інфраструктури.

Поступове відновлення у 2023—2024 рр. свідчить про адаптацію аграрного сектору до нових умов. Зростання виробництва ріпаку та сої у 2023—2024 рр. відображає переорієнтацію на культури, що користуються високим попитом на європейському ринку. Збільшення частки аграрного експорту у ВВП до 13,1% у 2024 році підтверджує стратегічну роль аграрного сектору в економіці України.

Важливою особливістю сучасного етапу є регіональна трансформація виробництва. Через втрату частини територій та ризики ведення господарства у прифронтових регіонах відбувається зміщення виробничих центрів у центральні та західні області. Це призвело до того, що частка західних областей у валовому виробництві зернових з 2022 року зросла на 8—10%. Це спричинило не лише зміну географії виробництва, а й активізацію інвестицій у нові логістичні маршрути, елеваторні потужності та переробні підприємства.

Таким чином, структурні трансформації аграрного виробництва в Україні мають комплексний характер і охоплюють як зміну виробничих пріоритетів, так і регіональну переорієнтацію, технологічну модернізацію та адаптацію до нових ринкових умов. Ці процеси формують основу для подальшого розвитку аграрного сектору та визначають його конкурентні позиції на світовому ринку.

У сучасних умовах розвитку аграрного сектору технологічні інновації та цифровізація стають ключовими чинниками підвищення

ефективності виробництва, оптимізації витрат і забезпечення конкурентоспроможності української продукції на світових ринках. Глобальні тенденції розвитку сільського господарства, зокрема поширення точного землеробства, автоматизації виробничих процесів, використання цифрових платформ та інтелектуальних систем управління, активно інтегруються в українську аграрну практику. У 2024 році понад 30% середніх і великих аграрних підприємств використовували елементи точного землеробства, включно з GPS-навігацією, супутниковим моніторингом полів та автоматизованими системами контролю техніки [10]. Це свідчить про поступове, але стійке впровадження інноваційних технологій у виробничі процеси.

Одним із ключових напрямів цифровізації є точне землеробство, яке передбачає використання даних дистанційного зондування, геоінформаційних систем (GIS), сенсорів та автоматизованих систем управління технікою. Застосування цих технологій дозволяє оптимізувати норми внесення добрив, засобів захисту рослин, регулювати густоту посіву та контролювати стан ґрунтів. Як зазначає Г. Дугінець, використання дронів для моніторингу посівів та внесення ЗЗР дає змогу зменшити витрати на 15—20% та підвищити точність обробітку, що особливо важливо в умовах зростання вартості ресурсів [6]. Крім того, цифрові технології забезпечують можливість оперативного реагування на зміни погодних умов, появу шкідників чи хвороб, що підвищує стійкість виробництва до зовнішніх ризиків.

Окремої уваги заслуговує розвиток цифрових платформ управління аграрним виробництвом, які забезпечують комплексний моніторинг діяльності господарства, аналіз виробничих показників, планування ресурсів та прогнозування врожайності. Такі системи інтегрують дані з різних джерел — супутникових знімків, метеостанцій, датчиків ґрунту, техніки — та дозволяють приймати обґрунтовані управлінські рішення. Як зазначає І. Вініченко, використання великих даних і супутникових технологій дає змогу аграріям оптимізувати витрати на добрива, насіння та паливо, що є критично важливим в умовах підвищення цін на ці ресурси [4].

Цифровізація також сприяє розвитку ринку органічної продукції, який демонструє стабільне зростання. У зв'язку з цим, у 2023—2024 рр. площі під органічним виробництвом збільшилися на 7—9% [7]. В цьому

плані, цифрові технології відіграють важливу роль у забезпеченні простежуваності органічної продукції, що є ключовою вимогою європейських ринків [2].

Таким чином, технологічні інновації та цифровізація аграрного сектору України є стратегічним напрямом розвитку, що забезпечує підвищення ефективності виробництва, оптимізацію ресурсів, зменшення ризиків та зміцнення позицій на світових ринках. Подальше поширення цифрових технологій, автоматизації та практик сталого землеробства створює передумови для формування сучасної, конкурентоспроможної та екологічно орієнтованої моделі аграрного виробництва.

Традиційно ключову роль у формуванні зовнішньоторговельного балансу України відіграє експорт аграрної продукції, забезпечуючи значну частку валютних надходжень та підтримуючи макроекономічну стабільність. Упродовж останніх років, особливо після 2022 року, експортні процеси зазнали суттєвих трансформацій, пов'язаних із порушенням логістичних ланцюгів, зміною географії торговельних потоків та адаптацією аграрного сектору до нових умов функціонування. Так у 2024 році частка аграрної продукції у структурі товарного експорту України становила 59,3%, що еквівалентно 24,7 млрд дол. США, тоді як у 2021 році цей показник становив 40,7% (27,7 млрд дол. США) [9]. Така динаміка свідчить про зростання залежності економіки від аграрного експорту та про здатність аграрного сектору залишатися найбільш стійким сегментом національної економіки.

Можливості експорту визначаються одним із ключових елементів функціонування аграрного ринку — логістикою. Саме вона визначає рівень витрат виробників, швидкість доставки продукції та її кінцеву конкурентоспроможність на світових ринках. Упродовж останніх років логістична система України зазнала безпрецедентних навантажень і трансформацій, що зумовлено як внутрішніми структурними проблемами, так і зовнішніми шоками, пов'язаними з воєнними діями. Порушення традиційних транспортних маршрутів, блокування морських портів, зростання вартості перевезень та обмеженість інфраструктурних потужностей стали визначальними факторами, що вплинули на динаміку аграрного експорту та загальну ефективність аграрного сектору.

Для розуміння трансформацій логістичних потоків проаналізуємо зміну структури марш-

Таблиця 2. Структура логістичних маршрутів експорту аграрної продукції України (2021—2024 рр.), %

Рік	Морські порти	Дунайські порти	Задвизниця до ЄС	Автомобільні перевезення	Основні логістичні особливості
2021	72	5	18	5	Стабільна робота чорноморських портів
2022	25	20	45	10	Блокування портів, переорієнтація на ЄС
2023	30	30	35	5	Перевантаження переходів, розвиток Дунайського коридору
2024	35	35	25	5	Зростання ролі Дунайських портів, часткове відновлення морської логістики

Джерело: сформовано на основі [5; 9].

рутів експорту аграрної продукції України у 2021—2024 рр. (табл. 2).

Таблиця 2 наочно демонструє радикальну зміну логістичної структури експорту після 2022 року. Якщо у 2021 році морські порти забезпечували понад 70% експорту аграрної продукції, то вже у 2022 році їхня частка впала до 25% через блокування Чорноморських портів. Це спричинило різке зростання ролі залізничних маршрутів до ЄС, частка яких збільшилася до 45%.

Часткове відновлення морської логістики у 2024 році дозволило збільшити її частку до 35%, проте вона все ще не повернулася до довоєнного рівня. Автомобільні перевезення залишаються допоміжним каналом через високу собівартість та обмежену пропускну здатність пунктів пропуску.

Одним із ключових напрямів переорієнтації стала активізація Дунайського логістичного коридору, який у 2023—2024 рр. забезпечував до 35% експорту зернових та олійних культур [9]. Порти Рені, Ізмаїл та Кілія стали стратегічними логістичними вузлами, що дозволило частково компенсувати втрату морських шляхів. Проте їхня інфраструктура була розрахована на значно менші обсяги перевезень, що спричинило перевантаження, черги суден та зростання вартості послуг. У 2023—2024 рр. вартість перевалки в дунайських портах зросла на 25—40% порівняно з довоєнним періодом [10]. Це підтверджує висновки О. Нів'євського, який зазначає, що розвиток Дунайського коридору є стратегічним, але потребує значних інвестицій у модернізацію портової інфраструктури, розширення причальних потужностей та поглиблення фарватеру [8].

Паралельно зросло значення залізничних та автомобільних маршрутів до країн Європейського Союзу. Проте ці маршрути мають низку обмежень, пов'язаних із різною шириною залізничної колії, недостатньою пропускну здатністю прикордонних переходів та обмеженою кількістю вагонів-зерновозів. За даними НІСД, у 2023—2024 рр. середній час очікування на перетин кордону для вагонів із зерном становив від 5 до 12 діб, що суттєво збільшувало логістичні

витрати та знижувало якість продукції. Крім того, вартість залізничних перевезень до ЄС зросла на 30—50%, що стало додатковим фінансовим навантаженням для виробників [10].

Зміна логістичних маршрутів спричинила також географічну переорієнтацію експорту. Якщо до 2022 року значна частина українського зерна експортувалася до країн Азії, Північної Африки та Близького Сходу, то після переорієнтації на європейські маршрути частка ЄС у структурі експорту аграрної продукції зросла до понад 50% [9]. Це зумовлено як географічною близькістю, так і тим, що європейські країни стали основними транзитними хабами для подальшого експорту української продукції до третіх країн. О. Нів'євський зазначає, що така переорієнтація має як позитивні, так і негативні наслідки: з одного боку, ЄС забезпечує стабільний попит, з іншого — українські виробники стикаються з високими вимогами до якості та конкуренцією з європейськими аграріями [8].

Таким чином, логістичні та інфраструктурні виклики аграрного сектору України мають комплексний характер і охоплюють як зовнішні, так і внутрішні фактори. З одного боку, аграрний сектор демонструє високу адаптивність, переорієнтовуючи експортні потоки та використовуючи альтернативні маршрути. З іншого — обмеженість інфраструктури, зростання вартості перевезень та нестабільність логістичних ланцюгів створюють значні ризики для подальшого розвитку. Подолання цих викликів потребує системних інвестицій у модернізацію портів, залізничних переходів, елеваторних потужностей та логістичних хабів, а також розвитку переробної промисловості, що дозволить зменшити залежність від транспортування сировини та підвищити стійкість аграрного сектору в умовах глобальної нестабільності.

У сучасних умовах глобалізації аграрний ринок зазнає суттєвих трансформацій, пов'язаних зі зміною структури споживчого попиту, розвитком нових харчових трендів, посиленням екологічних вимог та зростанням ролі сталого виробництва. Ці процеси мають безпосередній вплив на український аграрний сектор,

який є інтегрованою частиною світової продовольчої системи. Зміни у споживчих вподобаннях, зростання попиту на органічну продукцію, поширення рослинних білків, підвищення вимог до якості та безпечності харчових продуктів формують нові виклики та можливості для українських виробників.

Однією з ключових тенденцій є зростання попиту на здорове та екологічно чисте харчування. Це призвело до того, що площі під органічним виробництвом у 2023—2024 рр. зросли на 7—9%, що свідчить про стабільне розширення цього сегмента [7]. Тобто попит на органічну продукцію з боку країн Європейського Союзу зростає швидше, ніж пропозиція, що створює додаткові можливості для українських виробників.

Паралельно зростає інтерес до продукції з високою доданою вартістю, зокрема перероблених продуктів, готових харчових виробів, рослинних білків та функціональних продуктів харчування. Глобальний тренд на зменшення споживання тваринних білків та перехід до рослинних альтернатив стимулює розвиток виробництва сої, гороху, нуту та інших білкових культур. Україна має значний потенціал у цьому сегменті завдяки сприятливим природно-кліматичним умовам та наявності великих площ орних земель. За даними НІСД, у 2024 році площі під соєю зросли на 11%, що пов'язано зі зростанням попиту на рослинні білки на світових ринках [10].

Важливою тенденцією є також зміна структури споживання зернових та олійних культур. Світовий попит на кукурудзу, пшеницю та соняшникову олію залишається стабільно високим, проте зростає інтерес до нішевих культур — проса, сорго, льону, ріпаку. Так у 2024 році експорт ріпаку зріс на 14%, що пов'язано з попитом на біопаливо в країнах ЄС [9]. Це підтверджує висновки українських дослідників, зокрема О. Бородіної, яка зазначає, що диверсифікація виробництва є ключовим фактором підвищення стійкості аграрного сектору в умовах глобальної нестабільності [2].

Важливим фактором є також зміна географії попиту. Якщо раніше основними ринками збуту української аграрної продукції були країни Азії, Близького Сходу та Північної Африки, то після 2022 року частка ЄС у структурі експорту зросла до понад 50% [9]. Це зумовлено як логістичними обмеженнями, так і зростанням попиту на українську продукцію в Європі. Проте європейський ринок висуває високі вимоги до якості, безпечності та екологічності продукції, що потребує від українських виробників модернізації виробничих процесів та впровадження сучасних технологій.

Таким чином, зміни у споживчому попиті та глобальні тренди формують нову структуру аграрного ринку, яка характеризується зростанням попиту на органічну продукцію, рослинні білки, продукцію з високою доданою вартістю та товари, вироблені з дотриманням екологічних стандартів [3]. Для України ці тенденції створюють як виклики, так і можливості. З одного боку, виробники мають адаптуватися до нових вимог, модернізувати виробництво та впроваджувати цифрові технології. З іншого — український аграрний сектор має значний потенціал для розвитку в умовах глобальних змін, що дозволяє зміцнити його позиції на світових ринках та забезпечити стійке економічне зростання.

ВИСНОВКИ

У ході дослідження було встановлено, що аграрний сектор України у 2020—2024 рр. зазнав суттєвих трансформацій, зумовлених поєднанням внутрішніх структурних змін, глобальних ринкових тенденцій та безпрецедентних геополітичних викликів. Аналіз виробництва основних культур показав, що попри значні втрати у 2022 році, аграрний сектор продемонстрував високу адаптивність і здатність до відновлення. Зростання виробництва ріпаку, сої та соняшнику у 2023—2024 рр. свідчить про переорієнтацію на культури, що користуються стабільним попитом на європейському ринку.

Експортні тенденції підтверджують стратегічну роль аграрного сектору в економіці України: частка аграрного експорту у ВВП зросла до 13,1% у 2024 році. Водночас логістичні виклики залишаються ключовим стримувальним фактором. Блокування морських портів у 2022 році спричинило кардинальну зміну логістичних потоків, що призвело до зростання ролі залізничних маршрутів та Дунайського коридору. У 2023—2024 рр. саме Дунайські порти стали основним каналом експорту, що підтверджує необхідність подальших інвестицій у їхню інфраструктуру.

Технологічні інновації та цифровізація відіграють дедалі важливішу роль у підвищенні ефективності аграрного виробництва. Використання точного землеробства, цифрових платформ управління та сталих технологій дозволяє зменшити витрати, підвищити продуктивність та забезпечити відповідність європейським стандартам.

У цілому, аграрний сектор України демонструє високу стійкість та здатність до адаптації в умовах глобальної нестабільності. Подаль-

ший розвиток галузі залежатиме від модернізації логістичної інфраструктури, розширення переробних потужностей, впровадження інновацій та інтеграції у європейські та світові ринки.

Література:

1. Агроекономічні трансформації в Україні: напрями та перспективи розвитку: монографія / П. Т. Саблук. К.: ННЦ "ІАЕ", 2016. 372 с.
2. Бородіна О. М., Прокопа І. В., Шубравська О. В. Стратегічні орієнтири сільського господарства і сільських територій України на період до 2030 р.: відповідність європейському вибору. Економіка України. 2025. № 1. С. 3—19. URL: <https://nasu-periodicals.org.ua/index.php/economyukr/article/view/2025-01-1/2025-01-1>
3. Васильєв С. В., Олексюк В. О., Масляєва О. О. Особливості формування попиту і пропозиції на продукцію сільського господарства. Агросвіт. 2025. № 13. С. 75—80.
4. Вініченко І. І., Дідур К. М., Кутня І. С. Методологічні аспекти інноваційно-інвестиційного забезпечення продовольчої безпеки. Ефективна економіка. 2025. № 2. URL: <https://nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/5783/5837>
5. Державна служба статистики України. Сільське господарство України: Статистичний щорічник за 2023—2024. URL: <https://ukrstat.gov.ua>
6. Дугінець Г. В., Ніжейко К. А. Цифровізація аграрного сектору ЄС: досвід для України. Економіка та суспільство. 2023. Випуск № 56. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3109/3033>
7. Негода Ю. В., Гузь М. М. Ринок органічної продукції в Україні. Економіка та суспільство. 2023. Випуск № 54. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2755/2674>
8. Нів'євський О., Богонос М. Оцінка сценаріїв торгівлі агропродовольчими товарами між Україною та ЄС. Німецько-український агрополітичний діалог. Київ. 2024. 59 с.
9. Підсумки функціонування аграрного сектору України у 2024 році. Національний інститут стратегічних досліджень. 17.03.2025. URL: <https://niss.gov.ua/news/statti/pidsumky-funktsionuvannya-ahrarnoho-sektoru-ukrayiny-u-2024-rotsi>
10. Сікачина О., Гагалюк Т. Аналітичний огляд структури аграрного сектора України в контексті Європейської інтеграції. Німецько-український агрополітичний діалог. Київ. 2025. 64 с.

References:

1. Sabluk, P. T. (2016), *Ahroekonomichni transformatsii v Ukraini: napriamy ta perspektyvy rozvytku [Agro-economic transformations in Ukraine: directions and prospects for development]*. NNTs "IAE", Kyiv, Ukraine.
2. Borodina, O., Prokopa, I. and Shubravskaya, O. (2025), "Strategic guidelines for agriculture and rural areas of Ukraine until 2030: Compliance with the European choice", *Ekonomika Ukrainy*, vol. 1 (758), pp. 3—19, available at: <https://nasu-periodicals.org.ua/index.php/economyukr/article/view/2025-01-1/2025-01-1> (Accessed 05 March 2026).
3. Vasyliiev, S. V., Oleksiuk, V. O. and Masliaieva, O. O. (2025), "Peculiarities of demand and supply formation for agricultural products", *Ahrosvit*, vol.13. S. 75—80.
4. Vinichenko I. I., Didurm K. M. and Kutniam I. S. (2025), "Methodological aspects of innovation-investment support for food security", *Efektivna ekonomika*, vol.2, available at: <https://nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/5783/5837> (Accessed 05 March 2026).
5. State Statistics Service of Ukraine. (2023), "Agriculture of Ukraine: Statistical Yearbook for 2023—2024", available at: <https://ukrstat.gov.ua> (Accessed 05 March 2026).
6. Duhinets, H.V. and Nizheiko, K.A. (2023), "Digitalization of the eu agricultural sector: experience for Ukraine", *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 56, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3109/3033> (Accessed 05 March 2026).
7. Nehodam Yu. V. and Huz'm M. M. (2023), "The organic products market in Ukraine", *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 54, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2755/2674> (Accessed 05 March 2026).
8. Niv'ievs'kyj O. and Bohonosm M. (2024), "Assessment of scenarios for agri-food trade between Ukraine and the EU", *Nimets'ko-ukrains'kyj ahropolitychnyj dialoh [German-Ukrainian agricultural policy dialogue]*, Kyiv. Ukraine.
9. National Institute for Strategic Studies (2025), "Results of the functioning of the agricultural sector of Ukraine in 2024", available at: <https://niss.gov.ua/news/statti/pidsumky-funktsionuvannya-ahrarnoho-sektoru-ukrayiny-u-2024-rotsi> (Accessed 05 March 2026).
10. Sikachyna O., Hahaliuk T. Analitichnyj ohliad struktury ahrarnoho sektora Ukrainy v konteksti Yevropejs'koi intehratsii. *Nimets'ko-ukrains'kyj ahropolitychnyj dialoh*. Kyiv. 2025. 64 s.

Отримано редакцією журналу / Received: 17.03.26

Процецензовано / Revised: 27.03.26

Схвалено до друку / Accepted: 09.04.26

